

نقش عشایر در اقتصاد مقاومتی و امنیتی نسبت به سکونتگاه‌های شهری (مطالعه موردی: عشایر شاهسون)

یوسف درویشی* - استادیار گروه جغرافیا، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران.
مهدی خداداد- کارشناسی ارشد گروه جغرافیا و سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه گلستان، گرگان، ایران.

تاریخ دریافت: ۰۶ خرداد ۱۴۰۱
تاریخ پذیرش: ۳۰ شهریور ۱۴۰۱

چکیده

مقدمه: جامعه عشایری به‌عنوان ظرفیت قوی در اقتصاد مقاومتی و تولید اقتصاد در جامعه نباید مورد غفلت مسئولان قرار گیرد و با توجه به این مطلب مهم که یکی از نقشه‌های دشمن تضعیف روحیه خودباوری در بین مردم و ارتباط با مسئولان است بنابراین مسئولان امر هرچه که می‌توانند تعامل و ارتباط و خدمت صادقانه را به مردم با توجه به شعار سال که به نام دولت و ملت، همدلی و هم‌زمانی نام‌گذاری شده بیشتر کنند. لذا تأکید بر لزوم توجه به منابع انسانی و فکری قوی در جامعه نسبت به تولیدات داخلی و تئوریزه کردن نقش جامعه عشایر در اقتصاد مقاومتی و امنیتی در اتاق‌های فکر دیگر در عرصه‌های مختلف شاهد رشد و بالندگی باشیم.

هدف پژوهش: با توجه به اهمیت موضوع اقتصاد مقاومتی در استقلال و قدرت ملی کشور ایران هدف پژوهش بررسی نقش قدرتمند جامعه عشایر در پیشبرد خط مشی و راهبرد استراتژیک چشم‌انداز توسعه پایدار عشایر ایران جهت رسیدن به اقتصاد پویا در جهان می‌باشد.

روش‌شناسی تحقیق: روش تحقیق توصیفی و تحلیلی و روش جمع‌آوری داده‌ها بر اساس مطالعه اسناد و منابع کتابخانه‌ای و میدانی صورت گرفته است. روش تحلیل استدلالی و استنباطی می‌باشد.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: عشایر ایل شاهسون در استان اردبیل، در شمال غربی ایران حضور دارند. قشلاق این ایل در شمال استان اردبیل با وسعت حدود ۴۰۰ هزار هکتار قرار دارد و محدوده دشت مغان را در بر می‌گیرد.

یافته‌ها و بحث: نظر به اینکه جامعه شهری یک جامعه مصرف‌گرا می‌باشد و اینکه قریب اکثر شهرها در داخل نواحی مرزی اقوام عشایر ایران قرار دارند لذا یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که عشایر شاهسون نقش مهمی در اقتصاد مقاومتی و امنیت حوزه شهری دارد و به یک پایگاه اقتصادی و امنیتی برای سکونتگاه‌های شهری و روستایی محسوب می‌شود.

نتایج: نتایج کلی پژوهش بیانگر نقش تولیدکننده و امنیت‌آوری عشایر بویژه عشایر شاهسون در حوزه سکونتگاه شهری می‌باشد. لذا برای پیشبرد این هدف پیشنهاد می‌شود که توجه ویژه به جامعه عشایر از ابعاد اقتصادی، اجتماعی شود.

کلیدواژه‌ها: عشایر، اقتصاد مقاومتی، امنیت، مرز، شاهسون، اردبیل.

مقدمه

در سراسر مرزهای کشور ایران مرزنشینانی سکونت دارند که در زندگی خود دارای مشکلات بسیار و متعددی هستند. عمده‌ترین آنها عبارتند از: بیکاری، فقر، کمبود درآمد و سرمایه، مشکلات امنیتی و سیاسی، کمبود زمین‌های کشاورزی، آب، مراکز بهداشتی، کمبود راه‌های ارتباطی و بسیاری دیگر از مسائل در این مناطق قابل مشاهده‌اند با توجه به توسعه روز افزون مناطق شهری و مهاجرت بی رویه روستاییان به این مراکز، جهت دستیابی به شغل و درآمد و رفاه بیشتر، قطعاً استان‌های مرزی خالی از سکنه شده و مردم جهت برخورداری از رفاه بیشتر به مراکز شهری روی می‌آورند. این مسئله موجب تمرکز جمعیت در شهرها و بالا رفتن هزینه‌های خانواده و معضلات اجتماعی خواهد شد (امانپور و همکاران، ۱۳۹۱). با توجه به نقش عشایر در ابعاد سیاسی داخل کشور و تاثیرات مثبت و منفی آنان در نظم و امنیت داخلی کشور، می‌توان گفت این مرزنشینان نقش مهمی در حفظ امنیت مرزهای کشور و جلوگیری از تهاجم کشورهای بیگانه به مرزهای داخلی دارند. عشایر با داشتن ویژگی‌هایی مانند خودکفایی، شجاعت و صبر و استقامت در دشواری‌ها نماد تحقق اقتصاد مقاومتی هستند. سادگی و بی‌ریایی و داشتن زندگی به دور از آسیب‌های اجتماعی همراه با تولید نیازهای خود با وجود برخی مشکلات از این قشر تولیدگر نمونه‌های بارزی برای زندگی در شرایط سخت ساخته است. جامعه عشایری یکی از موثرترین و کارآمدترین قشر جامعه در زمینه تحقق سیاست‌های راهبردی اقتصاد مقاومتی است. فلسفه عشایر با تولید همراه است و این جامعه توان رهایی بخشیدن کشور از وابستگی به واردات گوشت قرمز را دارد و از طرف دیگر هم این جامعه از مصادیق بارز اقتصاد مقاومتی است که در دو حوزه تولید انبوه و مصرف کم فعالیت می‌کند. به‌طور کلی عشایر نقش‌های متفاوتی از جمله اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و فرهنگی یک جامعه را ایفا می‌کند. یک میلیون و ۴۰۰ هزار رأس دام در استان وجود دارد که ۷۰ درصد این دام‌ها در اختیار جامعه عشایری بوده و به صورت میانگین هر خانوار عشایری دارای ۱۴۰ رأس دام است. با توجه به اینکه بخش عظیمی از مناطق و قلمرو عشایر مبادرت به کشت محصولات می‌کنند؛ علاوه بر برداشت محصول از پس‌چر برای خوراک دام استفاده می‌کنند. لذا هر سیاه‌چادر یک کارگاه تولیدی است و به نوعی تمام اعضاء خانواده در زندگی عشایری در تکاپوی تولید هستند و به معنای خاص، اقتصاد و تولید با خانواده عشایری عجین شده است. صنایع دستی تولید زنان و دختران عشایری علاوه بر ایجاد درآمدزایی برای آنان، نقش مهمی در اقتصاد منطقه‌ای و ملی دارد. عشایر به معنای واقعی خودکفا هستند؛ چراکه بیشتر نیازهایشان را خود تامین می‌کنند که این امر می‌تواند الگویی برای سایر بخش‌های کشور تبدیل شود (مشیری، ۱۳۷۲). بدون تردید، تاریخ هر کدام از ایلات و قبایل عشایری ایران را ورق بزنیم، حکایات بسیاری از فداکاری‌های آنها را در راه وطن مشاهده می‌کنیم و این بدان معناست که عشایری بودن نه تنها یک شیوه زیست است، بلکه زندگی سیار هیچگاه آنان را از علایق ملی و تمرکز حواس و ثبات عزم نسبت به مام وطن غافل نساخته است. امنیت از مهم‌ترین ویژگی یک جامعه است. نگاه علمی به تامین امنیت بسیار مهم است. در ایران به دلیل پراکندگی عشایر در تمام قلمرو مرزی غرب، شمال و شمال غرب، شمال شرق، جنوب و جنوب شرقی و برخی نواحی مرکزی ایران در پیرامون کویر و بیابان‌ها می‌توان از شرایط سوق الجیشی و استراتژیک آنها برای تامین امنیت مرزی استفاده حیاتی نمود و با توجه به پتانسیل بالقوه که این اقشار زحمت کش و غیور جامعه دارد، می‌توان با برنامه‌ریزی و مدیریت مناسب نقش حفاظت از مرزهای پهناور ایران را به این مردم سلحشور سپرد (درویشی و عالیزاده، ۱۳۹۴). نقش عشایر در گذشته به علت وسعت و اهمیت آن در ساختار اجتماعی-سیاسی ایران تاثیر زیادی داشته است و زمان زیادی سران عشایر قدرتهای سیاسی جامعه ایران را در دست داشته‌اند. بی‌شک وجود همبستگی مکانی و قومی در جامعه عشایری ایران، زمینه را برای دستیابی به قدرت برای این گروه فراهم می‌کرده است. در راس سلسله‌های پادشاهی ایران، اغلب سران عشایر جای داشته‌اند. همچنین ایلات و عشایر در طول تاریخ گذشته با دارا بودن روحیه جنگجویی و دلاوری، رشادت و صداقت، گردانندگان اصلی صحنه‌ی سیاسی کشور ایران به شمار می‌آمدند. این گروه هر چند همیشه به دنبال دستیابی به قدرت سیاسی و تحکیم موقعیت ایلی و تحمیل اقتدار سیاسی-اجتماعی خود بر سایر گروه‌ها بوده‌اند، اما در عین حال همیشه در مقابل تجاوز بیگانگان از مرزهای ایران جانانه، دلاورانه و فداکارانه دفاع نموده‌اند و بیشترین نقش‌آفرینی را حتی در هشت سال دفاع مقدس داشته‌اند؛ بنابراین شناخت جامعه عشایری از نظر سیاسی-اجتماعی درخور اهمیت است (سلیمانی، ۱۳۹۲). در زندگی عشایری همه پا به پای هم برای به حرکت درآوردن چرخ زندگی خود و تامین بخشی از نیازهای جامعه تلاش می‌کنند. زنان و مردانی که با تلاش در دامن طبیعت جلوه‌های زیبایی از نشاط و سرزندگی را به نمایش می‌گذارند. در نتیجه عشایر با خوداتکایی و تکیه به داشته‌های خود؛ به خودکفایی به معنای واقعی عینیت می‌بخشند. جامعه عشایری با توجه به این که بخش عمده‌ای از تولید کشور را در بخش‌های گوناگون از جمله صنایع دستی و مواد غذایی بر عهده دارد که ۳۵ درصد دست بافته‌ها مربوط به این جامعه است؛ لذا نقش کلیدی را در پیشبرد اهداف اقتصاد مقاومتی را به منصفه ظهور گذاشته است. از جنبه امنیتی جامعه عشایر از حافظان و حاملان ارزش‌ها و موارث ایران زمین هستند و نقش مهمی در حفظ آداب، رسوم، آیین‌ها و

سنت‌های دینی و مذهبی در جامعه دارند، این قشر با اینار و از خودگذشتگی، کم‌مصرفی و پرتلاشی سعی در رفع مشکلات و قطع وابستگی‌ها دارند. با توجه به این که ۶۵ درصد قلمروهای عشایری در حاشیه مرز و مناطق استراتژیک قرار می‌گیرد و با استقرار در نوار مرزی سیاه‌چادرهای عشایر هر یک به‌عنوان دیوار آهنین در برابر هرگونه تهدیدی می‌باشد به شرطی که باید شناخت و ارزیابی نمود و برآمیزی انجام داد و اجرا کرد. حضور عشایر در مرز هزینه‌های مراقبتی را کاهش می‌دهد؛ حضور عشایر در مرز یک پدافند غیرعامل در برابر تهدیدها تلقی می‌شود، به‌نحوی که هر سیاه‌چادر یک پاسگاه مرزی محسوب می‌شود.

با توجه به مقدمه فرضیه‌های پژوهش عبارت است از:

- جغرافیای سیاسی و امنیتی عشایر ایران به گونه‌ای در ایران شکل و استقرار یافته است که می‌تواند اثرات مثبتی در دفاع از امنیت سکونتگاه‌های شهری چه از بعد غذایی و چه دفاعی ایفا نماید.
- عشایر ایران نسبت به جوامع شهری توانسته به نقش خود در اقتصاد مقامی و تامین امنیت کشور عمل کند.

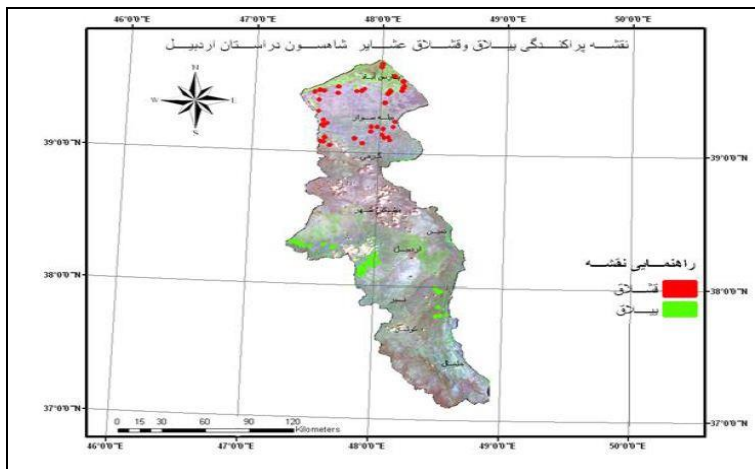
روش پژوهش

روش تحقیق توصیفی و تحلیلی و روش جمع‌آوری داده‌ها بر اساس مطالعه اسناد و منابع کتابخانه‌ای و میدانی صورت گرفته است. روش تحلیل استدلالی و استنباطی می‌باشد.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

عشایر ایل شاهسون در استان اردبیل، در شمال غربی ایران حضور دارند. قشلاق این ایل در شمال استان اردبیل با وسعت حدود ۴۰۰ هزار هکتار قرار دارد و محدوده دشت مغان را دربرمی‌گیرد.

بیلاق آن با وسعت حدود ۴۰۰ هزار هکتار در بخش مرکزی استان اردبیل و در کوهپایه‌ها و دامنه‌های کوه سبلان واقع شده است. این ایل دارای سه مسیر کوچ اصلی است که در بخش‌هایی نیز با یکدیگر تلاقی می‌کنند. هریک از مسیرهای اصلی ۱۳ و ۱۲ اترافگاه شناسایی شده، کوچ در حدود ۲۰۰ کیلومتر طول دارند. عشایر شاهسون در فصل بهار از شمال استان اردبیل حرکت خود را به سوی جنوب آغاز می‌کنند و به سوی دامنه‌های سبلان که منطقه بیلاقی آن‌ها به شمار می‌آید، کوچ می‌کنند (سازمان امور عشایر ایران، ۱۴۰۱). تاریخچه عشایر شاهسون نیز به طوایف و ترکمانان وابسته به ترک‌های غز که از گذشته‌های دور در نواحی شرق دریای خزر زندگی چادر نشینی و شبانکاره داشته اند ارتباط پیدا می‌کند که در حدود ۱۰۰۰ سال قبل به خراسان عزیمت و پس از شورش و طغیان برعلیه محمد غزنوی به دشته‌ها و دامنه‌های کوه سبلان رهسپار و برخی در اردبیل و عده‌ای در دشت مغان به زندگی مشغول شده‌اند و از همین زمان زبان ترکی بین اهالی و ساکنین آذربایجان رواج یافته که امروزه آن را زبان آذری می‌نامند (مشیری، ۱۳۷۲). جمعیت عشایر استان اردبیل از دو ایل بزرگ بنام ایل شاهسون با ۹۳/۴ درصد و ایل قره داغ با ۱/۵ درصد جمعیت و دو طایفه مستقل شاطرانلو با ۳/۸ درصد و طایفه مستقل فولادلو با ۱/۳ درصد تشکیل شده است. این تعداد عشایر در ۵۷۲ قشلاق، ۷ زیست‌بوم، ۲۲ کانون توسعه و ۱۵۲۷ اوبه زندگی می‌کنند و در مجموع عشایر استان از ۴۵ طایفه تشکیل شده است. عشایر شاهسون ۶ درصد جمعیت استان و در کل ۵/۶ درصد جمعیت عشایری کشور را تشکیل می‌دهد. شاهسون-ها گروه‌هایی از طوایف ترک ایران هستند که از سوی شاه عباس اول سازماندهی شده اند تا موقعیت طوایف ترک قزلباش را احراز کنند. نادر شاه افشار برخی از این طوایف را تحت رهبری فردی به نام بدرخان از طایفه ساریخان بیگلر متحد کرد. در قرن هیجدهم در اثر رقابت داخلی در خانواده بدر خان شاهسون به دو کنفدراسیون تقسیم شد که از آن زمان به بعد به نام شاهسون‌های اردبیل و مشگین شهر نامیده می‌شوند. در اوایل قرن نوزدهم میلادی هر کدام از کنفدراسیون‌های دو گانه که ال خوانده می‌شد به وسیله یکی از اعقاب بدرخان با لقب ال بیگی رهبری می‌شد. در دوران حکومت قاجار فعالیت‌های زیادی در قلمرو شاهسون‌ها به وقوع پیوست. به خصوص در زمان فتحعلی شاه با عقد قرارداد گلستان بین ایران و روس، روس‌ها در منطقه تالش و بخش‌های شمالی مغان ساکن شدند و این امر باعث تهدید سرزمین‌های قشلاقی شاهسون‌ها گردید و بر اساس معاهده ترکمنچای مرزهای ایران از سمت شمال محدود و به شکل هروی در آمد در نتیجه قسمت بزرگی از منطقه قشلاقی ایل شاهسون از دست رفت (درویشی، ۱۴۰۱: ۳۰).

شکل ۱. نقشه موقعیت عشایر شاهسون در استان اردبیل

یافته‌ها و بحث

جایگاه عشایر در ساختار اجتماعی - فضایی سکونتگاه‌های انسانی

موضوع تنوع در متن ژئوپلیتیک ایران در عین حال که فرصت‌های توسعه کشور را فراهم می‌سازد، می‌تواند منبعی برای تهدید امنیت ملی کشور باشد. در این بخش منابع تهدید از سوی اقوام علیه امنیت ملی کشور در سه حوزه بررسی می‌شود:

- مرزن‌نشینی

مرز به منزله‌ی دیوارهای بلند عزت و شرف یک ملت است. ملتی که طالب عزت و شرف است، باید در مراقبت از مرزهای کشور خویش نهایت اهمیت را به عمل آورد. در همین رابطه وضعیت مرز و مناطق مرزی در اوضاع سیاسی، نظامی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی یک کشور تاثیر مستقیم دارد؛ بنابراین توجه به وضعیت مرزها همواره و در همه‌ی زمانها از اهمیت خاص و اولویت ویژه‌ای برخوردار بوده است (صنایعی، ۱۳۸۴: ۸). در امنیت مرزی، مرز نشان دهنده پایان سرزمین یک دولت است. سرزمین، قلمرو حقوقی و سیاسی جماعات را مشخص نموده و مبین حد نهایی حاکمیت و صلاحیت دولت‌هاست. این خطوط ضمن تعیین حدود قلمرو حکومت، تعبی نکننده اختیارات دولت آن حکومت نیز هست (Pishgahifard, 2009: 49).

جایگاه جغرافیایی اقوام معادله‌ی امنیت ملی را پیچیده‌تر کرده است. اقوام گوناگون و اقلیت‌های مذهبی در مهم‌ترین حوزه‌های راهبردی کشور و جداره‌های مرزی اسکان شده‌اند که عقبه‌ی آنها در ورای مرزها و خارج از حوزه‌ی نفوذ و اثرگذاری حاکمیت ملی قرار دارد. از این منظر به لحاظ ارتباط و پیوند این حوزه‌ها با خارج از مرزها، هرگونه بحران بیرونی به‌سادگی به داخل مرزها گسترش می‌یابد و امکان نظارت حاکمیت ملی بر حوزه‌ها به‌شدت کاهش پیدا می‌کند. از طرفی تحولات مربوط به به جهانی شدن^۱ با طرح موضوعات فشرده‌ی زمان و مکان، مرزهای جغرافیایی را در نوردیده است (درویشی، ۱۳۹۲).

آن چه حائز اهمیت است، اینکه در مناطق مرزی عدم تعادل جمعیت مناطق مرزی با منابع اقتصادی منطقه، ماده‌ی غذایی، بهداشت، آموزش و... می‌تواند تبعات منفی بسیاری از نظر روند مهاجرت و موضوعات امنیتی داشته باشد. همچنین الگوی سکونت مردم در این مناطق نیز دارای تاثیرات خاص خود بر مهاجرت و به تبع آن امنیت مناطق مرزی می‌باشد. عدم سکونت مردم در مناطق مرزی و خالی‌بودن آن نواحی از سکنه علاوه بر این که مرزداری را تا حدودی با مشکل مواجه می‌کند، کشورهای بیگانه و همجوار را به طمع انداخته و احتمال ادعای ارضی در این رابطه وجود دارد که می‌توان به نمونه‌های از کم بودن جمعیت در مرزهای شرقی کشور اشاره کرد که کمبود جمعیت در این مرزها علاوه بر مشکلات اقتصادی و اجتماعی، پیامدهای منفی امنیتی را برای ایران به همراه آورده است (سلیمانی، ۱۳۹۲). از طرفی ضعف بودن احساس تعلق به زمین و سرزمین، امکان سوء استفاده از جمعیت مرزنشین توسط دشمن و شکل به‌کارگیری افرادی از آنان در عملیات خرابکارانه و یا عبور

^۱ . Globalism

خوابکارانه در پوشش‌های گوناگون و همچنین قاچاق سلاح و مهمات و جمع‌آوری اخبار و اطلاعات از مناطق مرزی را موجب می‌شود (قالیباف، ۱۳۸۹). امروزه مسائل امنیتی و امنیت مرزها اساس توسعه هر کشوری را رقم می‌زند. این مسائل امنیتی می‌توانند در ابعاد مختلف داخلی و خارجی بررسی شود. یکی از این ابعاد مرزهای سیاسی هر کشور است که در راستای حفظ تمامیت ارضی کشور نقش کلیدی را بازی می‌کند. در برقراری امنیت مناطق مرزی در کنار مباحث نظام یگری عشایر از قدیم الایام نقش بی‌بدیلی داشته و دارد. جهت بالا بردن امنیت اجتماعی بایستی مرزها از امنیت کاملی برخوردار باشد (رحمانی‌فضلی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰۸).

- مداخله بیگانگان

مسئله‌ی تنوع و تکثر قومی و مذهبی کشور زمانی که با اهداف استعماری بیگانگان همراه می‌شود به منبعی برای تهدید امنیت ملی کشور تبدیل می‌گردد. ورود عوامل بیگانه به ساخت سیاسی کشور با ابزار ناهمگونی اقوام و اقلیت‌های قومی و مذهبی به سادگی انجام می‌شود. در تاریخ معاصر ایران نمونه‌هایی از ردپای حضور فتنه‌انگیزانه‌ی بیگانگان را در آشوب‌های قومی نظیر بحران آذربایجان، کردستان، قانله‌ی شیخ خزعل و... به خوبی می‌توان مشاهده نمود (همان منبع، ۱۳۹۲).

- مفهوم اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی مجموعه‌ای از سیاست‌ها و در واقع اولویت‌ها و بایسته‌های اقتصادی است که بر اساس فرهنگ و ارزش‌های اسلامی و متناسب با شرایط بومی و اقتضائات تاریخی تعریف شده است (امیری تهرانی‌زاده، ۱۳۹۴: ۳۵). ضرورت تأکید بر فرهنگ اسلامی استقامت و طراحی یک الگوی مشخص از فرهنگ و شیوه زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی برای عموم مردم به‌ویژه برای مدافعان انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، مبرهن است؛ بنابراین، به کمک آنهایی که قائل به صحت و صدق ایده اقتصاد مقاومتی هستند، باید مشخص شود که چه الگویی برای بدنه اجتماعی در رابطه با نیازها و مقتضیات انقلاب می‌تواند کاربرد داشته باشد. ابتدا باید دولت را در سبک اداره امور و سپس مردم را به فرهنگ و سبک زندگی متناسب با انقلاب تشویق و همراهی کرد تا بدین وسیله فرهنگ و سبک زندگی متناسب با مقتضایات انقلاب را در جامعه پررنگ‌تر کنیم (حشمتی‌مولایی، ۱۳۹۴: ۱۷۴).

- سوداگری و فساد در شهر و عدم آن در جامعه عشایر

گام اول در مسیر تحقق اقتصاد پایدار که توان مقابله با تهدیدهای مختلف را دارا باشد، مهار سوداگری و فساد است. منظور از سوداگری فعالیت‌های غیر مولدی است که از تلاطمات و نوسان‌های بازار سوء استفاده نموده و بهره‌مندی‌هایی را نصیب برخی افراد می‌گرداند. عدم تقارن‌های اطلاعاتی رانت‌های مختلف اعتباری، انحصاری و غیره منشا بروز اینگونه رفتارها هستند. در اقتصاد مبتنی بر دلالتی و سوداگری، بخش مولد بیشترین آسیب را دیده و ساز کار اقتصاد به سمت بروز حباب‌های قیمتی و نوسان‌های شدید سوق می‌یابد. چنین اقتصادی در مواجهه با فشار خارجی کمترین پایداری و مقاومت را داشته و به سرعت متلاشی می‌شود. فساد نیز مفهوم روشن‌تری است. طیفی از اعمال خلاف قانون و حتی محرمانه در حوزه اقتصادی از ارتشا و اختلاس گرفته تا قاچاق قابل فرض است. در خصوص مقابله با سوداگری، بستن مسیرهای موازی تولید همچون ساماندهی حوزه پول و سرمایه، ساماندهی حوزه زمین و مسکن و نیز مدیریت رانت‌های اطلاعاتی بایستی محور توجه قرار گیرد. در خصوص مبارزه با مفاسد اقتصادی نیز اولویت اصلی بایستی طراحی ساز و کارها و روال‌های فساد گریز باشد (محبی و اکبرزاده، ۱۳۹۱). برخی از سیاست‌های اجرایی مناسب ذیل این اصل عبارتند از: سیاست‌های کنترل زمین و مسکن، مبارزه با قاچاق و واردات غیرقانونی، ساماندهی فضای اطلاعاتی به منظور دسترسی یکسان آحاد جامعه به اطلاعات اقتصادی و...

- مردمی‌سازی اقتصاد مقاومت اقتصادی در برابر تحریم‌ها در جامعه عشایر و عدم آن در شهر

اقتصاد زمانی واجد توان پایداری و مقاومت فوق‌العاده می‌گردد که محوریت آن توده‌های مردمی باشند. در گام اول می‌بایست توانمندسازی آحاد مردم در دستور کار قرار گیرد تا زمینه برای حضور م‌ثر همه افراد در فعالیت‌های مولد اقتصادی فراهم شود. هیچ‌کس نباید به سبب محرومیت از دسترسی به امکانات تولید، آموزش، مجوزها و ... محروم از فعالیت شود. در گام دوم نیز بایستی ایجاد نظم‌های جمعی میان فعالیت اقتصادی هم در حوزه کار و هم در حوزه سرمایه مدنظر قرار گیرد. وحدت و همکاری میان فعالین می‌تواند به اشکال گوناگون شبکه‌سازی،

خوشه‌سازی، زنجیره تأمین و ... در دستور کار قرار گیرد. اگر نفرات محدودی سکان فعالیت اقتصادی کشور را بدست گیرند، امکان هرگونه سوء استفاده و تأثیرگذاری بر روندهای جاری کشور وجود دارد. از سوی دیگر اگر دولت متصدی همه امور شده و عموم فعالیت‌های اقتصادی به وسیله دولت انجام شود، ناکارآمد و فسادناگزیر خواهد بود. لیکن با محوریت نظم‌های جمعی میان فعالیت‌ها، آرمان‌های مردم‌سازی اقتصادی محقق شده و سطح پایداری و مقاومت اقتصادی در برابر تحریم‌ها و فشارها ارتقا می‌یابد (رستمی، ۱۳۹۳). اقتصاد کشوری که دارای جهان‌بینی خاصی است و این جهان‌بینی با منافع ابرقدرت‌های دنیا در تضاد است، اقتصاد خاصی خواهد بود.

– وابستگی به درآمد نفت در شهر و عدم آن در جامعه عشایر

ساز و کارهای حوزه اقتصادی بایستی به گونه‌ای مورد بازبینی قرار گیرند که تمامی مواردی که وابستگی کشور را به دنبال دارد را شناسایی نموده و در خصوص آن تصمیم‌گیری نمایند. در موارد کم اهمیت‌تر می‌توان این حوزه‌ها را متنوع و متکثر نمود تا میزان وابستگی کشور کاهش یابد. در موارد خاصی نیز ممکن است جایگزین‌سازی کامل مدنظر قرار گیرد. کلیه مسیرهای تعاملی با خارج از کشور، منابع درآمدی کشور، شرکای تجاری و ... مشمول این قاعده هستند. برخی از سیاست‌هایی که در این خصوص قابل طرح هستند عبارتند از: جایگزینی درآمدهای جاری به جای نفت مانند مالیات و درآمدهای ترانزیتی و ... متکثر نمودن شرکای تجاری از یک شریک عمده به چندین شریک کوچکتر (مانند تبدیل شراکت تجاری امارات به چندین کشور دیگر (محبی و اکبرزاده، ۱۳۹۱)).

– اولویت‌بندی شرکای تجاری در جامعه عشایر و عدم آن در شهر

در طراحی اولویت‌ها در حوزه اقتصادی بایستی تقویت ترجیحات و اولویت‌های ایدئولوژیک علاوه بر بهره‌مندی‌های اقتصادی مدنظر قرار گیرد. در این خصوص می‌توان دو دسته موضوع را از هم مجزا نمود. دسته اول انتخاب شرکای تجاری هستند و دسته دوم زمینه‌های فعالیت اولویت‌دار در کشور هستند که قرار است مورد حمایت ویژه قرار گرفته و تا آخرین مرزهای موجود در آن زمینه‌ها کشور پیشرفت نماید. در خصوص اولویت‌های مربوط به شرکای تجاری می‌بایست کشورهای منطقه و نیز کشورهایی با همسویی ایدئولوژیک بر دیگران ترجیح داده شوند. از سویی کشورهایی با همبستگی بیشتر، تمایل کمتری به ورود در توافقات طرفینی بر علیه یکدیگر دارند و از سوی دیگر کشورهای منطقه به سبب مواجهه با تهدیدات و فرصت‌های مشترک، امنیت‌شان به هم گره خورده است. در واقع بلوکی از کشورهای همسایه و مجاور به لحاظ جغرافیایی، با حجم اقتصاد و جمعیت بزرگتر، پایداری بیشتری خواهند داشت. شایان توجه است که منطقه جغرافیایی خاورمیانه، آسیای میانه و قفقاز به گونه‌ای است که بسیاری از کشورهای مسلمان و نیز کشورهای هم سو با جمهوری اسلامی را در خود جای داده است و به لحاظ اهمیت سیاسی و اقتصادی مزیت‌های فوق‌العاده‌ای دارد. در خصوص دسته دوم یعنی صنایع و رشته فعالیت‌های اولویت‌دار، ترجیحات بایستی به گونه‌ای تنظیم شوند که مسایل مربوط به بقای کشور که اهمیت حیاتی دارند، در اولویت قرار گیرند (محبی و اکبرزاده، ۱۳۹۱). غذا و دارو دو زمینه مهمی هستند که در این میان حائز اهمیت‌اند. اگر کشور در چنین زمینه‌هایی چنان پیشرفت کند که به صادر کننده عمده مبدل شده و به پیشرفت‌های فنی و صنعتی بسیاری در این زمینه‌ها نایل شود، بقای کشور تضمین شده و امکان تحریم و فشار به کشور کاهش می‌یابد. حوزه انرژی و صنایع نظامی نیز در زمینه دیگری هستند که بایستی مورد توجه ویژه قرار گیرند. باید همه سازوکارها و اجزا کشوری مثل ایران به گونه‌ای طراحی شوند که از آن در برابر تهدیدها حفاظت کنند و مسیر رسیدن به اهداف کشور را هموار سازند (درویشی، ۱۳۹۲). زمینه پنجمی که به لحاظ اولویت‌های فعالیت در کنار غذا، دارو، انرژی و تسلیحات پیشنهاد می‌شود صنایع فرهنگی است. در این حوزه نیز به سبب رویکرد فرهنگی و گفتمان ساز انقلاب اسلامی می‌توان با تحرک و پویایی مناسب مبانی فرهنگی و تربیتی والای اسلامی را به جهان صادر نمود و مبنای فکری نظام سلطه را مورد چالش جدی قرار داد.

– ترجیح تولید بر واردات و خرید کالای داخلی در جامعه عشایر و عدم آن در شهر

در کنار نظامات اقتصادی و طراحی آنها مبتنی بر شرایط جهاد و مبارزه، نظامات اجتماعی و فرهنگی نیز بایستی کار ویژه‌ای مخصوص به خود را به انجام برسانند. علاوه بر ترویج و تبلیغ مفاهیم عام حوزه فرهنگ مقاومت همچون جهاد و مبارزه در حوزه اقتصادی نیز بایستی مفاهیم فرهنگی مناسبی بسط و توسعه یابد. ترجیح تولید بر واردات و خرید کالای داخلی مساله مهمی است که در بسیاری موارد با موانع فرهنگی روبروست (محبی و اکبرزاده، ۱۳۹۱). نفی تکاثر در عین تبلیغ کار و تولید ثروت، نفی اسراف در عین ترویج مصرف میانه و ... نیز بایستی محور

توجه قرار گیرند. بایستی به لحاظ فرهنگی چنان مساله مطرح شود که جهاد اقتصادی همانند جهاد نظامی مدنظر قرار گرفته و فعالیت مفید اقتصادی امر مجاهدت در راه خدا را خواهد داشت.

نتیجه گیری

در مورد مشارکت عشایر در اقتصاد مقاومتی و اقتصاد ملی کاملاً روشن است که مجموعه قشر عشایر یک مجموعه مولد هستند که با کمترین هزینه‌ها که بر نظام تحمیل می‌شود، کمترین مخارج را از نظام می‌گیرند و با عنوان قشر کم توقع در مسیر بیابان و قشلاق با تولید گوشت و لبنیات در جهت تولید برای کشور گام بر می‌دارند که در مقایسه با سایر مجموعه‌هایی که از دولت خدمت می‌گیرند قابل مقایسه نیست و قشر پرتلاش و زحمت‌کشی هستند که نه تنها در حوزه اقتصادی بلکه در حوزه‌های امنیتی هم پشتیبان نظام بوده و خواهند بود، به طوری که در نقطه مرزی که عشایر حضور دارند مانع بزرگی برای نفوذ و تردد دشمنان در داخل کشور هستند. عشایر از جمله در پشتیبانی از نظام جمهوری اسلامی و حمایت‌هایی که در تاریخ گذشته انقلاب اسلامی داشتند، بحمداله از لحاظ ذکاوت و هوشیاری و آگاهی نسبت به مسائل روز کاملاً هماهنگ با نظام و پشتیبان ولایت‌اند که حضرت امام خمینی (رضوانه الله تعالی علیه) به درستی که فرمودند: عشایر ذخائر انقلابند. واقعاً به‌عنوان یک منبع فانی نشدنی و تمام نشدنی که در تمام عرصه‌ها پشتیبان نظام بودند و هستند و خواهند بود. منتهی باز به تعبیر حضرت امام که مسئولین نباید از بسیج و این قشر از بسیج غافل بشوند که گرفتار قهر و غضب الهی و عذاب دوزخ بشوند و دین خود را نسبت به همه اقشار بسیج علی‌الخصوص قشر عشایر ادا نکنند (سازمان عشایر ایران، ۱۳۹۴، اردیبهشت).

شغل اصلی و درآمد عمده عشایر در استان اردبیل دامداری است و زراعت، باغداری، صنایع دستی در درجه‌های بعدی اهمیت قرار دارند. کوچ یکی از ضروریات لازم زندگی عشایر است که به دو صورت شامل کوچ عمودی و کوچ افقی است که در استان اردبیل کوچ از نوع عمودی بوده و از کمترین ارتفاع (۵ متر از سطح دریا) شروع و تا ارتفاع ۴۵۰۰ متری ادامه داشته و طول این کوچ به بیش از ۴۰۰ کیلومتر ادامه پیدا می‌کند. که شامل کوچ بهاره و کوچ پاییز است. کوچ بهاره معمولاً براساس عرف و عادت محلی از ۴۵ روز بعد عید شروع و به مدت ۱۵ الی ۲۰ روز طول می‌کشد و کوچ پاییز که از اواسط یا اواخر شهریور ماه شروع و به مدت ۴۰ الی ۴۵ روز طول می‌کشد البته ذکر این نکته ضروری است که زمان شروع کوچ بهاره و پاییزه و مدت اطراق در مراتع می‌یابند تابع شرایط اقلیمی و آب و هوایی است که این امر می‌تواند مدت کوچ را اندکی تغییر دهد (اداره کل عشایر استان اردبیل، ۱۳۹۴).

شواهد تاریخی گویای این مطلب است که عشایر شاهسون اردبیل دومین و به قولی سومین ایل بزرگ کشور بوده و بهترین نژاد گوسفند موجود در کشور به نام نژاد مغانی را که از نظر گوشت، شیر، پشم، حائز اهمیت است، را در دل خود جای داده است و از نظر جمعیت دام، عشایر استان بیش از ۲/۳ میلیون واحد دامی داشته که از نظر متوسط تعداد دام هر خانوار در رتبه سوم کشوری قرار دارد که این تعداد دام در ۶۷۰ هزار هکتار مراتع که ۵۸/۲ درصد مراتع استان را شامل می‌شود به تعلیف مشغول هستند. عشایر استان در حال حاضر با داشتن ۴۰ درصد دام استان و حدود ۱۰ درصد دام عشایری کشور سالیانه با تولید ۸۰ هزار تن شیر، ۱۰ هزار تن گوشت، ۱۶۰۰ تن پشم یکی از تولیدکنندگان عمده محصولات پروتئینی کشور و منطقه هستند و حدود ۲۵ الی ۳۰ درصد مواد پروتئینی مورد نیاز استان اردبیل و استان‌های همجوار را تامین می‌نمایند که ارزش تقریبی تولیدات آنها ۹۹۰ میلیارد در سال برآورد شده است که سهم هر خانوار عشایری حدود ۶۰ میلیون ریال می‌باشد. صنایع دستی ایل شاهسون از چنان غنای فرهنگی و تمدن در ابعاد مختلف آن برخوردار است که هر قطعه از آن به تنهایی می‌تواند حاوی و معرف بسیاری از آثار تمدن آن منطقه باشد. صنایع دستی عشایر شاهسون از مواد اولیه عمدتاً وابسته به دامهای عشایر می‌باشند. از مهمترین صنایع دستی رایج در مناطق عشایر می‌توان به ورنی، جاجیم، گلیم، فرش، جوال، خورجین، قالی، قالیچه، دستکش، شال‌گردن، کلاه، توبره، جوراب، زیلو، گیوه، پاپوش، نمد و غیره، اشاره نمود (سازمان عشایر ایران، ۱۳۹۴، اردیبهشت).

تاریخ نظامی ایلات و عشایر شاهسون این اصل مسلم را ثابت می‌کند که برای دفاع از آب و خاک و ساکنان آن در این اجتماعات نیروی انسانی مصمم، با اراده، شجاع، خستگی‌ناپذیر و دارای آلودگی‌های رزمی و فیزیکی مناسب و توان اقتصادی خوبی وجود دارد که می‌توان با اتخاذ تدابیر خوب برای مقابله با تهدیدات نظامی خارجی و داخلی از آن سود جست و البته تضاد و تعارض این نیروها با حاکمیت‌های فاقد مشروعیت‌های مذهبی و ملی نیز حاکی از وجود تعصبات مذهبی آنان است که برای اثبات این مدعی قرائن و شواهد عده‌ای وجود دارد (درویشی، ۱۳۹۲). مبارزه دائمی با مخاطرات طبیعی و حیوانی (وحوش) و انسانی (مهاجمان) آنان را جنگجو و ستیزه‌گر بار آورده است؛ لذا فرد عشایری در عرصه‌های قدیم جنگی تنها نیاز به حضور در جبهه داشت و به تعبیر دیگر، پوشیدن لباس نظامی و شنیدن طبل جنگ او را به مبارزه

تشویق می‌کرد. انضباط‌پذیری ایلاتی و اصغای بی‌گفتگوی اوامر فرماندهان خودی و حفظ نظام سلسله مراتبی ایلی (کدخدا، کلانتر، خان) که به صورتی در همه ادوار حیات عشایری وجود داشته و موجب وحدت و یکپارگی آنان بوده که جلوه‌های دیگر استعداد و قابلیت‌های نظامی آنان است (امیراحمدی، ۱۳۷۷).

امنیت ملی سطحی از موقعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همراه با رضایت‌مندی لایه‌های مختلف جامعه است که تمامیت ارضی، اقتدار ملی، رفاه عامه، توسعه پایدار و مصونیت فرهنگی و فراز فکری را بدون دخالت قدرت‌های خارجی برای موجودیت و کیان کشور فراهم می‌سازد. گرچه بسته به توانایی و ظرفیت‌های موجود کشور و شرایط زمانی ممکن است اهداف و برنامه‌های امنیت ملی محدود شود و یا تغییر کند؛ چنانکه امنیت ملی در برابر متغیرهای برون‌زا (جنگ‌های بین‌المللی، تحریم‌های اقتصادی، بحران‌های سیاسی - منطقه‌ای، آثار انتقالی برنامه‌های اقتصادی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای ...) و متغیرهای درون‌زا (شیوع بیماری‌ها، حوادث و بلایای طبیعی، انقلابات و شورش‌ها، درگیری‌های قومی، بحران‌های داخلی، اقتصادی ...) اهداف متفاوتی را دنبال می‌کند. در مورد مشارکت عشایر در اقتصاد مقاومتی و اقتصاد ملی کاملاً روشن است که مجموعه قشر عشایر یک مجموعه مولد هستند که با کمترین هزینه‌ها که بر نظام تحمیل می‌شود، کمترین مخارج را از نظام می‌گیرند و با عنوان قشر کم توقع در مسیر بیابان و قشلاق با تولید گوشت و لبنیات در جهت تولید برای کشور گام بر می‌دارند که در مقایسه با سایر مجموعه‌هایی که از دولت خدمت می‌گیرند قابل مقایسه نیست و قشر پرتلاش و زحمتکشی هستند که نه تنها در حوزه اقتصادی بلکه در حوزه‌های امنیتی هم پشتیبان نظام بوده و خواهند بود، به طوری که در نقطه مرزی که عشایر حضور دارند مانع بزرگی برای نفوذ و تردد دشمنان در داخل کشور هستند. عشایر از جمله در پشتیبانی از نظام جمهوری اسلامی و حمایت‌هایی که در تاریخ گذشته انقلاب اسلامی داشتند، بحمداله از لحاظ ذکاوت و هوشیاری و آگاهی نسبت به مسائل روز کاملاً هماهنگ با نظام و پشتیبان ولایت اند که حضرت امام خمینی (رضوانه الله تعالی علیه) به درستی که فرمودند: عشایر ذخائر انقلابند. واقعا به‌عنوان یک منبع فانی نشدنی و تمام نشدنی که در تمام عرصه‌ها پشتیبان نظام بودند و هستند و خواهند بود. منتهی باز به تعبیر حضرت امام که مسئولین نباید از بسیج و این قشر از بسیج غافل بشوند که گرفتار قهر و غضب الهی و عذاب دوزخ بشوند و دین خود را نسبت به همه اقشار بسیج علی‌الخصوص قشر عشایر ادا نکنند. لذا ضرورت دارد با تکیه بر سه متغیر و شاخص اساسی وحدت ایرانی اسلامی، یعنی زبان، مذهب و قومیت روابط میان مرکز کشور با حاشیه پیرامون با اقوام عشایر متحد به راحتی امنیت را در مرزهای ایران اسلامی تامین کنیم. زیرا این سه متغیر نیرومند بر الگوی هم‌گرایی و واگرایی و روابط متقابل بخش مرکزی و حاشیه تأثیر می‌گذارد و زیرساخت گرایش‌های عاطفی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و اقتصادی گروه‌های پیرامونی را فراهم می‌آورد.

منابع

- امانپور، سعید؛ نادری، کاوه، ایصافی، ایوب و منصوری میانرود، فریبرز (۱۳۹۱)، بررسی و تحلیل اثرات بازارچه‌های مرزی بر ساختار اقتصادی و اجتماعی شهرها (نمونه‌موردی؛ شهر جوانرود)، همایش ملی شهرهای مرزی و امنیت؛ چالش‌ها و رهیافت‌ها، فروردین، زاهدان.
- امیری‌تهرانی‌زاده، سید محمدرضا (۱۳۹۴)، مبانی سیستمی اقتصاد مقاومتی، دو فصلنامه علمی-پژوهشی جستارهای اقتصادی ایران، سال ۱۲، شماره ۲۳.
- امیراحمدی، هوشنگ (۱۳۷۷)، قومیت و امنیت تأثیر سیاست‌های قومی رژیم پهلوی در پیدایش جنبش‌های قومی دسته جمعی در ایران، فصلنامه مطالعات راهبردی، پیش شماره دوم تابستان.
- حشمتی‌مولایی، حسین (۱۳۹۴)، ریشه‌های هنجاری در اقتصاد مقاومتی، فصلنامه روند، سال ۲۲، شماره ۷۱.
- درویشی، یوسف (۱۴۰۱)، طرح پژوهشی مطالعه و برنامه‌ریزی ساماندهی عشایر ایل شاهشون، اداره کل امور عشایر استان اردبیل
- درویشی، یوسف و عالیزاده، موسی (۱۳۹۴)، نقش جغرافیای سیاسی، نظامی و ژئوپلیتیکی اقوام و عشایر ایران در تامین امنیت مرزهای ج.ا.ایران، هشتمین کنگره انجمن ژئوپلیتیک ایران همدلی اقوام ایرانی انسجام و اقتدار ملی، سنج.
- درویشی، یوسف (۱۳۹۲)، جغرافیای سیاسی امنیتی اقوام و عشایر ایران؛ انتشارات محقق اردبیلی.
- رحمانی‌فضلی، عبدالرضا؛ سعیدی راد، مجید، نبیونی، سعید و جلالی، مهسا (۱۳۹۴)، تبیین نقش ایلات و عشایر در امنیت مناطق مرزی با استفاده از تکنیک SWOT مورد مطالعه: مناطق مرزی شمال شرق کشور، فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی، شماره هشتم، دوره دوم، صص ۷۸-۱۱۰.
- رستمی، روناک (۱۳۹۳)، بررسی رابطه فرهنگ، هنر و اقتصاد عشایر و تاثیر آنها بر اقتصاد مقاومتی، اولین کنفرانس ملی اقتصاد، مدیریت و فرهنگ ایرانی اسلامی، اردبیل، موسسه پیشگامان فرهیختگان فرهنگ و اندیشه ولیعصر، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اردبیل
- سازمان عشایر ایران، ۱۳۹۴، اردبیل.
- سیلمانی، اعظم (۱۳۹۲)، نقش عشایر در نظم و امنیت مرزها، فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی گلستان، شماره ۱۵، دوره چهارم، صص ۵۷-۷۹.

- شهبازی عبدالله (۱۳۶۹)، شناخت ایلات و عشایر ایران، آگاه.
- صنایعی، ابراهیم (۱۳۸۴)، آشنایی با مرزبانی، چاپ اول، تهران، نشر عصر و نوشه.
- قالیباف، محمدباقر (۱۳۸۹)، مقدمه‌ای بر رابطه‌ی امنیت و تمایل به مهاجرت در مناطق مرزی، مجموعه مقالات برگزیده‌ی اولین همایش ملی مهاجرت، نظم و امنیت، نشر ابرار، تهران.
- محبی، صابر و رجب اکبرزاده (۱۳۹۱)، آسیب‌شناسی مسیر تحقق الگوی اقتصاد مقاومتی، همایش ملی بررسی و تبیین اقتصاد مقاومتی، رشت، دانشگاه گیلان،
- مشیری، سید رحیم (۱۳۷۲)، جغرافیای کوچ‌نشینان (مبانی و ایران)، انتشارات سمت، تهران.
- Ghalibaf, M. (2009). The dimensions of social capital on border security geopolitical Journal, Year 6, Number 2.

How to Cite:

Darvishi, Yousef and Khodadad, Mehdi. (2022). The role of nomads in the economy of resistance and security compared to urban settlements (Case study: Nomads of Shahson). *Studies of Nomads Area Plannig*, 2(1), 99-108.

ارجاع به این مقاله:

درویشی، یوسف و خداداد، مهدی. (۱۴۰۱). نقش عشایر در اقتصاد مقاومتی و امنیتی نسبت به سکونتگاه‌های شهری (مطالعه موردی: عشایر شاهسون). *مطالعات برنامه‌ریزی قلمرو کوچ‌نشینان*، ۲(۱)، ۹۹-۱۰۸.

Review Article

The role of nomads in the economy of resistance and security compared to urban settlements (Case study: Nomads of Shahson)

Yousef Darvishi* - Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Payam Noor University, Iran.

Mehdi Khodadad- Master's degree, Department of Geography and Geographical Information Systems, Faculty of Humanities, Golestan University, Gorgan, Iran.

Receive Date: 27 May 2022

Accept Date: 21 September 2022

ABSTRACT

Introduction The nomadic community as a strong capacity in the resistance economy and economic production in the society should not be neglected by the authorities, and considering this important fact that one of the enemy's plans is to weaken the spirit of self-confidence among the people and the relationship with the authorities, so the authorities should interact as much as they can. And increase communication and honest service to the people according to the slogan of the year, which is named after the government and the nation, empathy and common language. Therefore, emphasizing the need to pay attention to strong human and intellectual resources in the society compared to domestic productions and to theorize the role of nomadic society in the resistance and security economy in other think tanks to witness growth and development in different fields.

Purpose of the research: The aim of the research is to investigate the powerful role of the nomadic community in advancing the policy and strategic strategy of the sustainable development vision of the Iranian nomads to reach a dynamic economy in the world.

Methodology Descriptive and analytical research method and data collection method is based on the study of library and field documents and sources. The method of analysis is argumentative and inferential.

Geographical area of research Nomads of the Shahson tribe are present in Ardabil province, in the northwest of Iran. Qeshlaq of this tribe is located in the north of Ardabil province with an area of about 400 thousand hectares and includes the Mughan Plain.

Results and discussion Considering that the urban society is a consumer-oriented society and that most of the cities are located in the border areas of Iran's nomadic tribes, the findings of the research indicate that the Shahson nomads play an important role in the resistance economy and security of the urban area and are an economic base. and security for urban and rural settlements.

Conclusion The general results of the research show the productive and security role of the nomads, especially the Shahson nomads, in the area of urban settlements. Therefore, to advance this goal, it is suggested to pay special attention to the nomadic community from economic and social aspects.

KEYWORDS: Nomads, resistance economy, security, border, Shahson, Ardabil.

